

VN/338/2025
VN/338/2025
-UM-2

11.2.2025

Muistio on valmisteltu yhteistyössä puolustusministeriön kanssa

Suomen osallistumisen jatkaminen Euroopan unionin sotilaalliseen EUNAVFOR ASPIDES -operaatioon

Tasavallan presidentti ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta linjasivat perjantaina 31. tammikuuta, että Suomi jatkaa osallistumista Euroopan unionin sotilaalliseen EUNAVFOR ASPIDES -operaatioon enintään viidellä sotilaalla, jotka toimivat esikuntatehtävissä operaation esikunnassa Kreikassa.

Valtioneuvosto on sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 3 §:n 1 momentin viimeisen virkkeen mukaisesti ennen valtioneuvoston ratkaisuehdotuksen tekemistä antanut asiasta selvityksen ulkoasiainvaliokunnalle 3.2.2025 (UTP 51/2024 vp).

Ulkoasiainvaliokunta hyväksyi 6.2.2025 eduskunnan kannan (UaVEK 1/2025 vp). Ulkoasiainvaliokunta puoltaa Suomen osallistumista EUNAVFOR ASPIDES -operaatioon selvityksissä esitetyllä tavalla.

Päätöksen Suomen osallistumisen jatkamisesta Euroopan unionin sotilaalliseen EUNAVFOR ASPIDES -operaatioon enintään viidellä sotilaalla tekee tasavallan presidentti valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 2 §:n 1 momentin mukaisesti.

Operaation keskeinen sisältö ja tavoitteet

Euroopan unioni perusti ulkoasianneuvoston päätöksellä 8.2.2024 sotilaallisen EUNAVFOR ASPIDES -kriisinhallintaoperaation Punaisenmeren ja sen lähialueiden merireittien turvallisuuden edistämiseksi. Operaatio käynnistettiin ulkoasianneuvoston päätöksellä 19.2.2024. Operaatio perustettiin vastauksena huthikapinallisten iskuihin ja niiden muodostamaan uhkaan Punaisellaamerellä. Operaatio täydentää kansainvälisiä toimia merenkulun turvaamiseksi alueella ja vahvistaa osaltaan EU:n toimijuutta meriturvallisuuden tuottajana keskeisellä maailmankaupan reitillä.

EUNAVFOR ASPIDES -operaation nykyinen mandaatti päättyy 19.2.2025. Operaation jatkosta on saavutettu yhteisymmärrys EU:n valmisteluelimissä, ja tavoitteena on, että EU:n neuvosto 14.2.2025 päättäisi operaation jatkamisesta 28.2.2026 asti

EUNAVFOR ASPIDES -operaation toiminta-alue käsittää Baab al-Mandabin salmen ja Hormuzin salmen sekä kansainväliset vesialueet Punaisellaamerellä, Adeninlahdella, Arabianmerellä, Omaninlahdella ja Persianlahdella. Toiminta-alueen yksityiskohtaiset rajat, osa-alueet ja intressialue määritellään neuvoston hyväksymissä suunnitteluasiakirjoissa.

Operaation strategisena tavoitteena on varmistaa unionin merivoimien läsnäolo operaatioalueella, jotta merenkulun vapaus aluksille voidaan varmistaa tiiviissä yhteistyössä samanmielisten merellisen turvallisuuden takaajien kanssa. Operaation strategisena tavoitteen saavuttamiseksi EUNAVFOR ASPIDES -operaation tehtävänä on keinojensa ja valmiuksiensa mukaisesti seurata aluksia operaatioalueella ja varmistaa merellinen tilannetietoisuus operaatioalueella sekä suojella aluksia kaikenlaisilta hyökkäyksiltä merellä noudattaen täysimääräisesti kansainvälistä oikeutta, mukaan lukien tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteet. Jatkomandaattiin on suunniteltu sisällytettäväksi tiettyjä lisätehtäviä.

Suomen osallistuminen, ml. osallistumismuoto ja osallistumisen tavoitteet

Suomi osallistuu tällä hetkellä sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain (211/2006) mukaisesti 12.4.2024 tehdyllä kansallisella osallistumispäätöksellä EUNAVFOR ASPIDES -operaation enintään viidellä sotilaalla, jotka toimivat esikuntatehtävissä operaation esikunnassa Kreikassa 19.2.2025 saakka.

Suomi valmistautuu jatkamaan osallistumistaan EUNAVFOR ASPIDES -operaatioon enintään viidellä sotilaalla, jotka toimivat esikuntatehtävissä operaation esikunnassa Kreikassa. Tehtävät voivat edellyttää matkustamista koko operaatioalueella. Mandaatin jatkamista koskeva virallinen päätösprosessi on Euroopan unionin neuvostossa edelleen kesken. Tavoitteena on, että EU:n neuvosto päättäisi operaation jatkamisesta 14.2.2025. Mikäli EU:n mandaattia ei jatkettaisi, Suomen osallistumisvaltuus raukeaisi.

Suomen on johdonmukaista jatkaa osallistumista EUNAVFOR ASPIDES -operaatioon huomioiden operaation tavoitteet sekä Suomen pyrkimys vahvistaa EU:n globaalia toimijuutta ja yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa, Osallistumalla operaatioon Suomi kantaa ulko- ja turvallisuuspoliittista vastuuta osana EU:n kansainvälisiä kriisinhallintatoimia ja osallistuu taakanjakoon unionin sisällä. Suomi katsoo, että operaatio edistää sekä kansainvälisen oikeuden toteutumista, että EU:n kaupallisia, poliittisia ja strategisia intressejä, ja myös laajemminkin kansainvälisen yhteisön etuja.

Operaation turvallisuustilanne ja riskiarvio

Huthien asejärjestelmien muodostama merellinen uhka EUNAVFOR ASPIDES -operaation toiminta-alueella, pois lukien operaation esikunnassa Kreikassa, on sekä rahtialuksille, länsimaisille sotalaivoille ja niiden henkilöstölle korkea. Sotilaallisen kriisinhallintaan liittyy aina tiedustelun kohteeksi joutumisen uhka, joka voi koskea myös Kreikassa toimivia osia.

Osallistumisen kustannukset

Kansallisen osallistuminen kustannusarvio viiden sotilaan vuosittaisista kustannuksista on noin 0,9 miljoonaa euroa. Tästä summasta ulkoministeriön momentilta (24.10.20) katetaan 0,7 miljoonaa euroa henkilöstömenoihin ja rotaatiokoulutukseen.

Puolustusministeriön momentilta (27.30.20) katetaan 0,2 miljoonaa euroa ylläpito-, kuljetus- ja materiaalikuluihin.

Ulkoministeriön ja puolustusministeriön momenteilta katettavat vuosien 2025 ja 2026 kustannukset katetaan nykyisten määrärahakehysten puitteissa.